

Моделі у вигляді схем видаються студентам заздалегідь і залежно від аудиторного часу можуть бути в різній повноті їх вирішення. В аудиторії в дискусіях обговорюється проблематика теми, яка за допомогою моделі закріплюється, а сама модель слугує в подальшому як складова частина екзаменаційного випробування. При такій побудові співпраці зі студентами останні мають можливість самі обирати рівень знань, за яким вони будуть опановувати зміст дисципліни, обов'язком викладача залишається надання студентам можливості опановувати знаннями за найвищим рівнем. На екзамені студенти користуються усіма своїми напрацюваннями, що знімає низку етичних проблем. В білетях чи тес-

d similar papers at core.ac.uk

provided by Institutional Repository of Vadym Hetma

різні за складністю моделі. Викладачу залишається оцінити повноту виконання завдань відповідно до обраного рівня. Такий підхід здійснений мною на практиці в декількох університетах, включаючи і наш на вечірній та заочній формах навчання показав свою ефективність. З цим досвідом неодноразово були ознайомлені слухачі Центру післядипломної освіти. За такою методикою викладачу працювати дуже важко. Ще одна проблема: така методика викладання є авторською і в разі хвороби викладача його роботу важко продовжити чи відтворити кимось іншим. Досвід роботи за такою методикою показує, що за належного вдосконалення можна забезпечувати для студентів різнорівневий підхід в опануванні ними знань з дисципліни.

Кириленко С. А., ст. викладач каф. аудиту

УДОСКОНАЛЕННЯ АУДИТОРНОЇ РОБОТИ ПРИ ВИКЛАДАННІ ВИБІРКОВИХ ДИСЦИПЛІН МАГІСТЕРСЬКОГО РІВНЯ ПІДГОТОВКИ

Європейська система залікових кредитів (ECTS) ввела у практику планування і викладання навчальних дисциплін у КНЕУ варіативну складову.

Набувши певного досвіду викладання вибіркокових дисциплін, можна визначити кілька проблем, вирішення яких дозволить поліпшити якість аудиторної роботи викладачів і студентів нашого ВНЗ.

1. Обрання вибірових дисциплін

Вибіркові дисципліни визначаються студентом у відповідній заяві і затверджуються наказом ректора на наступний навчальний рік. Критерієм вибору тієї чи тієї дисципліни досить часто (але, на щастя, не завжди) є наявність або відсутність проблем із заліком (екзаменом — на заочній формі навчання) у студентів попереднього навчального року. Навчально-методичні матеріали, розміщені на сайті університету, не завжди зрозумілі студенту з огляду на можливе застосування набутих знань у майбутньому. До автора тез (у якості заступника декана факультету) досить часто звертаються студенти з проханням поміняти одну вибірову дисципліну на іншу після затвердження відповідного наказу. Задовольнити таке прохання здебільшого неможливо.

Тобто, необхідно організовувати живе спілкування викладачів, що викладають вибірову дисципліну, зі студентами — потенційними слухачами. Найбільш придатним часом для такого спілкування є перші 3—5 днів вересня.

2. Викладання вибірових дисциплін

Навчальним планом для опанування вибірової дисципліни на магістерському освітньо-кваліфікаційному рівні передбачено лише 16 лекційних годин та ще 6 годин практичних занять для студентів заочної форми навчання. Для студентів денної форми навчання практичних занять не передбачено взагалі. Таким чином, вибірові дисципліни магістерського рівня підготовки перетворюються на загально-ознайомчі (майже факультативні) курси з програмою, що нараховує 8—10 тем. Начитати більшу кількість тем в аудиторії за відведені навчальним планом години неможливо.

У цій ситуації найбільш доцільним, на думку автора, є застосування візуальних методів викладання у поєднанні з потужним блоком практичних самостійних завдань.

3. Взаємозв'язок і взаємозалежність вибірових дисциплін

Всі вибірові дисципліни магістерського рівня підготовки так чи інакше взаємопов'язані з іншими дисциплінами циклу професійної підготовки, що вивчалися на бакалаврському рівні. Якщо така базова дисципліна бакалаврського рівня була нормативною, проблем з викладанням вибірової дисципліни магістерського рівня не виникає. Але якщо базова дисципліна бакалаврського рівня була вибіровою, то певна частина студентів, обравши в магістратурі вибірову дисципліну, не мають потрібних базових знань і

не володіють відповідною професійною термінологією. Ще гірша ситуація складається, коли базова вибіркова дисципліна не вивчалася на бакалаврському рівні взагалі. В цьому випадку викладач під час начитки лекцій змушений робити потужні екскурси до базової (не вивченої на бакалаврському рівні) дисципліни, що, звичайно, не покращує змістовність викладання вибіркової дисципліни магістерського рівня. Так, викладаючи дисципліну «Внутрішній аудит» студентам магістерського рівня спеціальності «Фінанси», автор з подивом з'ясував для себе, що його слухачі не мали навіть можливості ознайомитись з базовою дисципліною «Аудит» на бакалаврському рівні.

Автор вважає доцільним у заяві на вибіркові дисципліни принаймні вказувати студентам на подібну взаємозалежність дисциплін бакалаврського та магістерського рівнів записом «дисципліна рекомендована до вивчення після опанування дисципліни «XXX».

*Кірданов М. Г., канд. екон. наук, доц.,
кафедра обліку підприємницької діяльності*

ФОРМУВАННЯ ФАХОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ НА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТТЯХ

Фахова компетентність є органічним поєднанням знань про певний об'єкт, розуміння сутності цього об'єкта і його взаємозв'язку з іншими об'єктами, умінь застосовувати знання про об'єкт для виконання фахових завдань, розв'язання як практичних, так і творчих задач і проблем.

Провідна роль у формуванні фахової компетентності студентів належить практичним заняттям з дисципліни.

Які прийоми проведення практичних занять можуть підвищити ефективність набуття фахової компетентності на практичних заняттях з бухгалтерського обліку?

Засвоєння знань традиційно і переважно перевіряється способом усного або письмового опитування із необхідністю дати відкриту чи закриту (тестовий варіант питання) відповідь. Але оскільки компетентність вимагає знань не як обсягу відомостей (простої обізнаності) про об'єкт, а як усвідомленого розуміння сутності і призначення цього об'єкта, то усні (письмові) питання